Studia Ucrainica Varsoviensia 14
ISSN 2299-7237, e-ISSN 2545-157X
Copyright © by Svitlana Lenska, 2026
Creative Commons: Uznanie Autorstwa (CC BY) 4.0
https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/
https://doi.org/10.31338/2299-7237suv.14.14

Світлана ЛЕНСЬКА
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка, Україна
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine
ORCID: 0000-0002-9061-2777
e-mail: ffgullit.kaf@gsuite.pnpu.edu.ua

Зимова школа у Варшавському університеті „На руїнах народжується майбутнє: культура як засіб спротиву під час війни”

Winter School at the University of Warsaw “From the Ruins, The Future Is Born: Culture as a Means of Resistance During War”

Міжнародна академічна мобільність є важливим складником наукової та навчальної діяльності в сучасній вищій освіті. Завдяки вебінарам, літнім і зимовим школам, різноманітним активностям здобувачі вищої освіти з різних країн обмінюються ідеями, набувають комунікативних та мультикультурних навичок, удосконалюють знання іноземних мов, а також знаходять нових друзів у різних куточках світу.

Зимова школа, ініційована й проведена Інститутом україністики Варшавського університету, відбулася вже вп’яте. До її роботи долучилися студенти з Варшави, Києва, Львова, Кривого Рогу, Полтави. Організаторками й незмінними натхненницями Школи є доктор Катажина Якубовська-Кравчик (dr Katarzyna Jakubowska-Krawczyk) та проф., д-р габ. Світлана Романюк з Інституту україністики Варшавського університету.

Зимова школа діяла з 17 по 28 листопада 2025 року й об’єднала учасників головною темою „На руїнах народжується майбутнє: культура як засіб спротиву під час війни”. Робота школи відбувалася у змішаному форматі.

Програма двотижневої першої сесії була досить насиченою: 17 листопада на відкритті школи з вітальним словом до учасників звернулися польські організатори – д-р Катажина Якубовська-Кравчик та проф., д-р габ. Світлана

Романюк. Від українських університетів зі словами вдячності виступили професорки Світлана Ковпік (Кривий Ріг) і Світлана Ленська (Полтава).

Упродовж двох тижнів студенти й магістранти з різних куточків України разом із польськими колегами слухали лекції польських і українських науковців, зустрічалися з українською письменницею Тетяною Белімовою (модератор – проф., д-р габ. Тетяна Гребенюк), дискутували на тему „Taktyka zniewagi w propagandzie Kremla na przykładzie wystąpień Władymira Putina z 2022 roku" разом із Gabriela Dudek-Waligóra (модератор – проф., д-р габ. Світлана Романюк).

Жваве обговорення серед учасників викликав організований Катажиною Якубовською-Кравчик круглий стіл „Українське мистецтво опору – студенти запитують митців", до якого були залучені Оля Кравченко, Дмитро Гордиця, Катерина Кузів та Уляна Томкевич. Вони обговорювали питання духовного й культурного спротиву українців російській агресії в умовах жорстокої війни. Студенти ставили запитання, які їх хвилюють, та обговорювали відповіді запрошених митців.

Неабиякий інтерес викликала лекція д-ра Марти Кравченко „Львівські музеї та галереї під час війни", яка переконливо довела, що в грізні часи випробувань, коли відбувається екзистенційне протистояння сил добра і зла, важливу роль відіграє пам'ять, зафіксована й відображена в артефактах, картинах, музейних експонатах тощо.

Центральне місце в роботі Зимової школи посідала тема російсько-української війни, але важливими були теми історичної долі й боротьби України за національну незалежність, протистояння російській агресії, питання духовних і ментальних джерел та ресурсів української нації. Ці проблеми так чи інакше порушувалися в лекціях д-ра Віталія Перкуна „Україна – баланс років незалежності" і д-ра габ. Оксани Пухонської „Ідентичність і війна: сучасні літературні інтерпретації". Вони були надзвичайно насиченими за інтелектуальною наповненістю, викликали жвавий інтерес серед слухачів.

Професорка університету, д-р габ. Світлана Романюк провела семінар „Сила слоганів: мова як інструмент боротьби". На численних прикладах вона впевнено продемонструвала, які смисли та засоби впливу містяться в сучасних політичних плакатах, як слогани формують громадську думку. Це був своєрідний підготовчий етап до підсумкової творчої роботи слухачів Зимової школи. Вони отримали завдання самостійно розробити й презентувати постер на тему української культури, який би промував її або спростовував фейки про неї.

Перша сесія Зимової школи завершилася семінаром „Українські наративи: культура і опір дезінформації та насильству". Усі учасники чудово справилися із завданням: представили цікаві артпроєкти, прокоментувавши їх. Наприклад, студентка-першокурсниця Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Анна Нікітіна представила своєрідний плакат „Артилерія: коли мистецтво тече в артеріях боротьби", де продемонструвала

подвійний сенс слова *арт*: як зброї і як мистецтва. Студентка увиразнила виступ власним віршем.

На заключній сесії глибоку вдячність організаторам і всім учасникам Зимової школи висловила д-р філологічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка Світлана Ленська, яка наголосила, що такі проєкти не лише прокладають культурні містки між країнами, але й допомагають українцям виборювати своє право на вільне життя в європейському просторі.

Роботу Зимової школи буде продовжено в 2026 році.

Ленська Світлана – докторка філологічних наук, доцентка, завідувачка кафедри української літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.